

Abelias innspill til Skjermbrukutvalget

Abelia er foreningen for kunnskaps- og teknologivirksomheter i NHO. Vi organiserer 2.800 virksomheter med nær 65.000 årsverk. Vår visjon er «et digitalt og bærekraftig kunnskapssamfunn». Abelia har medlemmer innen blant annet IKT, rådgivning, utdanning, forskning og ideell sektor.

Abelia takker for muligheten til å komme med innspill til Skjermbrukutvalget.

Utviklingen i [norske Pisa-resultater](#) de siste årene gir grunn til bekymring for læringsutbyttet i norske skoler. Både innen lesing, matematikk og naturvitenskap er norske 15-åringers resultater fallende og under OECD-snittet. Digitale hjelpemidler i skolen har et stort potensial for å gjøre undervisningen mer fleksibel, persontilpasset og universelt utformet. Riktig og pedagogisk bruk av slike hjelpemidler kan gjøre undervisningen og læringssituasjonene bedre og mer motiverende for både lærere og elever.

I tillegg er digitale ferdigheter og digital dømmekraft en helt sentral kompetanse i dagens og fremtidens samfunn. Den [nasjonale strategien for økt digital deltakelse og kompetanse i befolkningen](#) slår fast at digitale ferdigheter «er i dag en forutsetning for å kunne delta i arbeid, utdanning, samfunnsliv og i ulike sosiale sammenhenger». Mangel på digital kompetanse er en oppskrift på utenforskap i det digitaliserte Norge.

Læreplanverket for skolen definerer [digitale ferdigheter som én av fem grunnleggende ferdigheter](#) som elevene skal lære, sammen med lesing, skriving, regning og muntlige ferdigheter.

Regjeringen kom med en egen [strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole](#) i 2023, hvor det blant annet står:

Når samfunnet er gjennomdigitalisert, blir alle digitale medborgere, og må ha et grunnleggende nivå av digital kompetanse for å kunne delta aktivt i utdanning, samfunns- og arbeidsliv, og unngå å bli skjøvet ut av fellesskapet. Alle barn og unge må ha kompetanse både til å kunne kritisk håndtere og bidra til å forme den digitale utviklingen. Barnehagens og skolens rolle i å utvikle barnas og elevenes digitale ferdigheter, digitale dømmekraft og forståelse av hva medborgerskap i det digitale samfunnet skal være, er helt sentral. Barnehage og skole skal være arenaer som fremmer god bruk av digitale løsninger og medier, som lærer barn og unge å navigere i og mestre det digitale landskapet.

Abelia jobber for å redusere det digitale kompetansegapet i alle deler av det norske samfunnet, og stiller seg bak denne beskrivelsen. Vi er derfor bekymret for at samfunnsdebatten om digitale hjelpemidler i skoleverket i økende grad ser ut til å være preget av en unyansert svartmaling av «skjermbruk i skolen», heller enn en konstruktiv diskusjon om bruken av slike hjelpemidler. Det er for eksempel ikke konstruktivt at debatten om bruk av digitale pedagogiske verktøy i skolen blandes sammen med debatten om barnas skjermtid resten av døgnet. En levende samfunnsdebatt om utfordringene som følger med digitale teknologier er viktig, særlig når det

gjelder barn og unge. Dette må imidlertid ikke gå ut over skolenes og lærernes mulighet å velge de ulike pedagogiske verktøyene som rent faktisk gir elevene best mulig undervisning.

Det fremstår derfor som paradoksalt når [kunnskapsministeren nå signaliserer](#) at retningen i skolepolitikken er «mer bok» og «bedre balanse mellom bok og skjerm», allerede før Skjermbruketvalget har kommet med sine anbefalinger. Ulike pedagogiske verktøy fungerer godt til ulike formål. Balansen mellom dem i skolehverdagen bør avgjøres av fagfolkene som kjenner barna best: Lærerne. Politikere pålegger ikke håndverkerbransjen at de skal ha en «bedre balanse mellom spikerpistol og drill», uavhengig av hva som skal bygges. På samme måte må det være opp til skolene og lærerne å velge de pedagogiske verktøyene som er best egnet i ulike læringssituasjoner, basert på den beste forskningen på feltet.

Skjermbruk i skolens regi skal være pedagogisk begrunnet. Det er ikke vanskelig å finne enkeltteksempler på unødvendig og dårlig begrunnet bruk av skjerm i norske skoler. Blant annet har elever i for stor grad fått med seg digitale enheter hjem uten at disse har hatt løsninger som skjermer dem for uønsket innhold. Løsningen på disse utfordringene er imidlertid ikke politisk detaljstyring av skolenes faglige opplegg, men å sørge for at de har ressurser og kompetanse til å velge når og hvordan de skal bruke digitale hjelpemidler og når andre pedagogiske verktøy fungerer bedre. Politikerne skal sette de overordnede målene for skolen, og så må de pedagogiske vurderingene av hvilke virkemidler som fungerer best til hvilke formål gjøres av skolene. Kunnskapsoversikter som [GrunnDig-rapporten](#) viser viktigheten av kompetanseheving hos lærere og skoleledere for å gjøre disse vurderingene best mulig.

Regjeringen har nylig lagt frem sin [nye digitaliseringsstrategi](#), med mål om at Norge skal bli verdens mest digitaliserte samfunn. Digitale ferdigheter og en digital omstilling av samfunnet er en forutsetning for å møte de store nasjonale og globale samfunnsutfordringene vi står overfor. I tillegg har dagens norske bedrifter et stort og økende behov for digital kompetanse. [NHOs kompetansebarometer](#) viser at nesten én av fire bedrifter med udekkede kompetansebehov sier at de har et udekket behov for IKT-kompetanse. Utvikling av de digitale ferdighetene i befolkningen er viktig for å sikre et sterkt og konkurransedyktig norsk næringsliv.

Det er et stort og viktig samfunnsoppdrag for skolene å bidra til å skape digitale medborgere med kompetanse til å kunne kritisk håndtere og bidra til å forme den digitale utviklingen. Abelia mener at det er avgjørende at skolene får den faglige friheten og tilliten til å løse dette oppdraget på den måten som er best tilpasset deres elever.

Med vennlig hilsen

Anja Johansen
Leder for utdanningspolitikk

Ingvild von Krogh
Leder for teknologipolitikk